

ŠTATELJI! Prosim, pogledajte na številke poleg naslova za dan, če Vaša naročilna poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vrednotenje. Skušajte imeti vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 97 — VOLUME LII. — LETNIK LII. NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 17, 1944 — SREDA, 17. MAJA, 1944

BEGUNCI PRIHAJAJO V RIM

Ker so zavezniki razbili Gustavo črto in njihovi aeroplani razbili prometne črte, je skoro nemogoče razvažati živež in Italija je v največji zmešnjavi od onih dni, ki so sledili Mussolinijevemu padcu.

Švicarsko poročilo z italijanske meje pravi, da iz krajev ob južni bojni fronti prihaja najmanj 500.000 ljudi proti Rimu, ki pa je že prenapolnjen, kajti v mesto je pribežalo 100 tisoč ljudi, katerim so zavezniški bombardniki porušili domove.

Od Florence proti jugu ni nobene železnice in nemogoče je poslati begunce proti severu. Samo s truki in aeroplani je še mogoče prevažati živež proti jugu.

Italijanski partizani, katerih števílo stalno narašča, so pričeli obenem z zavezniško ofenzivo s sabotažo, ali pa napadajo nemške straže in skladišča in prizadevajo Nemcem škodo, kolikor največ morejo.

Švicarska brzojavno agencija prinaša iz Chiassa naslednje sporočilo:

Partizani so se pokazali v neki majhni vasi v Apeninih ter so prosili za amnestijo po Mussolinijevi odredbi. Ko je prišla policija, da jih preišče, so partizani izvele revolverje, dva policista vstrelili, nato pa pobegnili.

Saboterji so zažgali skladišče neke velike gradbene družbe v Bellinzoni.

Partizani so ubili nekoga fashiističnega poročnika, ki se je branil izročiti orožje v Gallarate.

V Piacenci so partizani prerezali brzojavne in telefonske žice in so obkolili karabinijerje, nakar se je vnela ljuta bitka, v kateri je bilo na obeh straneh več mrtvih.

Poročilo iz urada Narodnega odpornega odbora pravi, da so se bile bitke v Lombardiji, Toscani in Piedmontu. Mladenci se izogibljejo vojaščini in pristopajo k partizanom.

Zavezniki imajo lahke izgube v Italiji

Zavezniške pridobitve v Italiji so bile hitrejšje in izgube mnogo manjše, kot se je splošno pričakovalo. — Odkar so se pričeli boji, je bilo ujetih 3000 Nemcev.

Ob dolenjem toku Gargliana so Amerikanci zavzeli Spigno, Capo d' Aequa in Monte Civita, zapadno od Santa Maria Infante, kakor tudi več višin. Takoj severno od Castellonaro, kamor prodirajo Amerikanci, ki so zavzeli Spigno, so Nemci pričeli s protinapadi, toda so bili odbiti.

Francozi, ki prodirajo ob gorjem toku Gargliana, poročajo, da je nemška 71. infanterijska divizija popolnoma razbita. Popolnoma uničen je 131. infanterijski polk 44. divizije, ujet pa je bil poveljnik 194. grenadirskega polka in ves njegov glavni stan.

Včeraj so Francozi zavzeli San Giorgio v Liri dolini. Cresta Santa Lucia, Le Forche, Casale, Annunziata in Castellonovo. Zadnja dva kraja stam med Ausonio in San Giorgio. — Francozi so presekali cesto od San Giorgio proti severu.

Angloška osma armada prodira po dolini Liri, se v mnogi meri poslužuje tankov in pri vsakem koraku zadene na odpor. Tudi Nemci vporabljajo tanke. Zavezniki so južno od Cassina morali sovražniku prepustiti nekaj ozemlja, pa so ga zopet zavzeli. Zavezniki so včeraj utrdili svoje postojanke in tudi nekoliko napredovali, tako da je bila pokrajina med Liri in reko Rapido očiščena Nemcev.

Na severnem koncu doline Liri se Nemci posebno upirajo ter vporabljajo tanke, da bi zadržali zavezničke, da ne pridejo do Via Casilina.

Mostišča, ki so jih postavili Angleži in Indijci onstran Rapida, so se že raztegnila na dve milj, navzlic temu, da jih nemška artilerija neprestano obstreljuje. Zavezniška artilerija pa je prisilila že nekaj sovražnih baterij, da so umolknile.

Nemci rabijo 75-centimetreške topove, da ovirajo zavezni-

Primorski Slovenci v italijanski vojski se hočejo pridružiti jugoslov. partizanom

London, 11. maja. (ONA). — Iz zanesljivih virov se je danes izvedelo, da je maršal Tito zahteval v Londonu, Washingtonu in Moskvi intervencijo pri maršalu Badogliu da naj ta pusti dvajset tisoč Slovencev v italijanski armadi v Sardiniji, da se pridružijo njegovim četam v Jugoslaviji

Direktni razgovori med Titovim zunanjim ministrom, dr. Smodlako in Badogliom očitno niso imeli nobenih uspehov, kajti italijanska vlada trdi, da so ti primorski Slovenci italijanski državljani, ki so se priključili italijanski armadi z ostalimi Italijani vred, ko je izbruhnila vojna.

Slovenci so iz jugoslovanskih krajev, ki so bili priključeni Italiji po zadnji svetovni vojni in so se vedno trdno Slovenci vključili Mussolinijevem poitalijanjevanju. Ko se je Italija udala so bili ti Slovenci v Sardiniji, kjer so jih zavezniški smatrali za del Badoglijeve armade.

Za Badoglija ni toliko važno razpoloženje mož, kolikor je to vprašanje, ki se tiče ozemlja, ki je bilo priključeno Italiji 1919. Ker so ti možje imenoma še italijanski državljani po pri-

VPADNO BRODOVJE ZBRANO OB ANGLEŠKI JUŽNI OBALI

Angleški vojaški cenzor je dovolil objaviti fotografije ki kažejo velikansko vpadno brodovje, ki je zbrano ob obeh Anglije. Nemški radio pa poroča o velikem premikanju ladij ob južni angleški obali.

V veliki zaskrbljenost zaradi tako živahne plovbe po angleških vodah so Nemci poslali nad 100 bombardnikov proti južni obali Anglije, da bi iznajdli, kako blizu je dan vpada.

Associated Press pravi, da je bilo v tem poletu okoli 300 nemških aeroplanov.

Nemške aeroplane so obstreljevali protizračni topovi in proti njim so se dvignili tudi napadalni aeroplani, ki so izstrelili najmanj pet nemških aeroplanov.

Nemški radio je naznanil, da je samo v Bristolu v Angliji zbranih več sto ladij in samo čakajo povelja, da gredo v boj.

Da je zbranih veliko število zavezniških ladij v angleških vodah, potrjujejo tudi fotografije, ki jih je objavil "London Evening Standard" in ki kažejo ladje, ki prevažajo tanke in jih ravno izkrcujejo "nekje na angleški obali."

Londoni listi so prinesli še mnogo drugih fotografij, ki kažejo celo brodovje transportnih parnikov in vsakovrstne izkrcevalne ladje.

Besedilo pod temi fotografijami, se največkrat glasi: Pripravljeno za klic na vpad! Na nekaterih ladjah viharajo ameriške zastave. Druge slike zopet kažejo ceste, ob katerih stoji na tisoče ameriških trukov in avtomobilov.

V Angliji je bilo že mnogo osebnih vlakov odpravljenih in tekem poletja jih bo še več, kajti vlaki bodo prevažali čete in vojni material, kar vse kaže na bližajoči se vpad.

Neko nemško poročilo, ki prihaja skozi Švedsko, pravi, da bo nemški armadi proti zavezniški vpadni armadi poveljeval najbrže feldmaršal Gerd von Rundstedt, ne pa feldmaršal Erwin Rommel.

ORLEMANSKEMU JE KAZEN ODPUŠČENA

Župnik Stanislav Orlemanski je škofu Thomasu O'Learyju pisal oprostilno pismo, nakar mu je škof kazeno odpustil in mu zopet dovolil, da opravlja duhovniško službo v svoji cerkvi.

Rev. Orlemanski je v svojem pismu na škofa obžaloval, da se ni oziral na cerkvene postave in določbe in da je omalovaževal cerkveno oblast.

"Sedaj je moj irden sklep in objuba," pravi dalje v svojem pismu, "da bom opustil vsako delovanje, ki ni v soglasju z določbami in mišljenjem katoliške cerkve."

Nadalje še pravi Rev. Orlemanski, da mu je znano, da je apostolski delegat v Washingtonu prejel dvoje vprašanj, ki jih je Orlemanski preložil Stalinu in dva Stalinova odgovora na njegova vprašanja, kar je že tudi bilo objavljeno v ameriških časopisov in upa, da bo apostolski delegat vse to predložil pristojnim cerkvenim oblastim.

Rev. Orlemanski, ki je v ponedeljek dobil živčni napad, ko se je ravno pripravljal, da odide v samostan, kakor mu je zapovedal škof, je še vedno bolan, toda, kot pravi njegov zdravnik dr. Kotarski, se mu stanje naglo izboljšuje, tako da bo mogoče že v nedeljo pričeti opravljati svoje posle kot župnik.

RUSI SE PRIPRAVLJAJO NA VELIKO OFENZIVO NA OSREDNJI FRONTI

Kot pravi poročilo iz Moskve, zbirajo Rusi velikansko armado, ki prihaja iz notranosti Rusije, za veliko poletno ofenzivo na osrednji fronti, kjer hočejo izvojevati odločilno zmago na planjavah Poljske.

Splošno je domnevano, da bodo Rusi pričeli poletno ofenzivo na kraju, od koder je najkrajša pot v Nemčijo.

Vojaštvo prihaja proti fronti z večbališč, ki so daleč za fronto. Pa tudi zbirališče teh armad je še daleč, vsled česar je mogoče pričakovati, da bo vzelo še precej časa predno bodo te armade z vsemi svojimi potrebščinami prepeljane v prvo bojno črto, kjer se bodo združile z zmagovitimi armadami, ki so očistile Nemecev Krim in Ukrajino.

Obenem pa nemški aeroplani neprestano bombardirajo nemške prometne črte za fronto od Baltika pa do Karpatov. Ruska zračna sila je bila popolnoma preustrojena in bo v bodoče igrala še mnogo važnejšo vlogo, kot dosedaj.

Četudi je ruska fronta večinoma mirna, so ruski partizani za nemško črto stalno na delu.

Novi petrolejski vrelci v Montani

Iz Roundup, Mont., prihaja poročilo, da so našli bogato zalogo petroleja nekakih dvanajst milj severozahodno od imenovane mesta. Vrelce je dala navrtati Northern Ordnance Co. iz Minneapolisa, Minn.

Glasom poročila izvedencev, se bodo tam pridobilo po 5000 sodov petroleja dnevno. Novi vrelci so so zemljišču Mrs. Louise Morris.

Proslava spomina češkega glasbenika Smetana

V newyorški Times Hall so dne 12. maja proslavili spomin na šestdesetletnico smrti slav-

NOV PORAZ PURIČEVE VLADE

London, 11. maja, (ONA). — Puričeva vlada v izgnanstvu je doživela hud udarec zaradi resigniranja visokih uradnikov, kakor tudi več članov vodilnih srbskih družin.

Med temi, ki so resignirali iz vlade je Mate Vučetić, osebni Puričev prijatelj in bivši press ataše v Parizu in eden od ravnateljev Jugoslovanskega informacijskega ministristva.

Ko je podal svojo ostavko je Vučetić razložil da "mi moja domoljubna vest ne dopušča, da še nadalje služim kraljevski vladi."

Drugi, ki so tudi podali ostavko so George Nincić, sin bivšega zunanjega ministra, M. Kocen, sin zdravnika minulega kralja Aleksandra, in gospodinja Vukosava Gavričević, hčerka znamenitega voditelja Srbske Agrarne Stranke.

Nazadovanje števila rojstev v New Yorku

Statistični urad vlade države New York v Albany, naznanja, da je znašalo število rojstev tekoč prvega četrtletja 1944, 55.030, proti 66.173 rojstvom v istem četrtletju lanskega leta. Na vsakih tisoč prebivalcev države pride toraj nekaj nad 16 rojstev v treh mesecih.

nega češkega glasbenika, Bedrich Smetana. Tem povodom priredili so koncert, pri katerem so igrali izključno le Smetanove skladbe, med temi Trio,

Norveška patrioti pobijajo izdajalce

Podta'no gibanje na Norveškem daje Nemcem dosti brig. — Boje se, da bo izbruhnila splošna vstaja ob času vpadu v Evropo.

Stockholm, 10. maja, (ONA). — Iz virov, ki so v stiku z Norveško se je zanesljivo izvedelo, da norveški patrioti na biciklih sejejo strah med vrste izdajalskih obveščevalcev.

Kot poročajo iz teh virov, so biciklistični maščevalni oddelki v Oslu samem ubili 18 izdajalcev v zadnjih tednih.

Norveško podtalno gibanje se je zadnje čase znašalo nad izdajalci kot eno najbolj učinkovitih protikrepov in odgovorov na val nemških eksekucij in trpičenj.

S terorjem so Gestapoveci hoteli doseči, da ne bi norveški uporniki sodelovali z bližajočo se invazijo na celino. Po nekem osebnem poročilu nemški vojaški stan v Oslu ni mnenja, da bo Norveška vpadena od zavezničkov, vendar se pa bojijo, da bo kakršnakoli invazija v Evropo imela svoj odmev na Norveškem.

Na osnovi poročil, ki pridejo iz Norveške, norveški krogi pravijo, da Nemčija nima dovolj vojaških moči za ofenzivo proti Švedski. Na Norveškem ni več kot 120.000 nemških čet, in okoli 50.000 po garnizijah ob obali, in pa nekaj tisočev mornarjev.

Pravijo tudi, da se nahaja tam manj nego 100 tankov v celi južni in osrednji Norveški, in medtem ko je veliko število letališč, je samo okoli 150 zrakoplovov, ki jih uporabljajo.

Še nekaj o poljskem antisemitizmu

Zadeva 21 židovskih vojakov v poljski armadi, ki so bili aretirani ker so želeli vstopiti v angleško armado, je predmet debat.

London, 11. maja, (ONA). — Socijalistični člani poljskega narodnega sveta je danes zahtevali odstop vojnega ministra Marjana Kukiela in generala Kazimierz Sosnkovskijega, vrhovnega poveljnika poljske armade, zaradi njihovega postopanja glede anti-semitičnega problema v Poljski armadi.

Ko je Kukiel v svojem poročilu svetu poizkušal opravičiti razpoloženje vrhovnega poveljstva, katero je vojaško obsodilo 21 židovskih vojakov, ki so se hoteli pridružiti britski armadi zaradi antisemitizma v poljski armadi, so zahtevali njegovo resignacijo.

Govorila sta Adam Cialkosz, ki je vodja poljske socijalistične stranke, in Emanuel Scherer, židovski socijalistični član sveta. Cialkosz je močno napadel antisemitizem in reakcionarje v Poljski sedaj in pred vojno, in je izvel demokratiko večino, a poudaril je, "da Poljaki ne morejo trpeti niti enega percenta anti-semitizma". Predsednik Rackiewicz je pripravljen, da se jih oprosti, a židovski zastopnik je zahteval amnestijo za vse.

Kupite en "extra" bond še ta teden!

Razen poškodovanega Tirpitz pravi, da se v norveških vodah ne nahaja mnogo nemških ladij.

Rusija poslala rudninske izvedence v uralsko gorovje

Iz Moskve se javlja, da je sovjetska vlada poslala 272 ekspedicijskih v Uralsko gorovje, v srednji in istočni Sibiriji, na daljni azijski sever in tudi v Kavkaz. Te ekspedicijske imajo nalogo najti in znanstveno preiskati nedavno odkrita ležišča železne rude, kakor tudi manganeza, srebra, kromija in kositarja.

POT NAZAJ..

Nemški vojaki, ki so se umaknili pred Rusi, gredo čez brv nekje na Poljskem.

“GLAS NARODA”
 VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)
 Frank Selman, President; Ignas Hude, Treasurer; Joseph Lapaha, Sec.
 Place of business at the incorporation and addresses of above officers:
 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

“Glas Naroda” is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
 Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA ČELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO: \$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izveniši sobot, nedelj in praznikov.
 “GLAS NARODA”, 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
 Telephone: CHelsea 8-1243

PARTIZANI SE BODO BORILI DO POPOLNEGA HITLERJEVEGA PORAZA
 (Nadaljevanje.)

Stojan Prbićević poznani ameriški pisatelj je pred kratkim obiskal maršala Tita in je pisal o svojem obisku v družbi angleških in ameriških častnikov zelo zanimiv opis.

Danes pričbujemo nadaljevanje tega poročila o obisku v glavnem stanu voditelja Jugoslovanske osvobodilne armade.

Tisti večer sem že drugič večerjal. Enkrat sem večerjal v kuhinji zavezniške misije in smo jedli obaro.

Tito nam je postregel s kavjarjem, ki mu ga je podarila ruska misija, z rižoto z gobami, z bučnim pečivom, slivovico in rdečim dalmatinskim vinom. Razgovarjali smo se v srbo-hrvatski, jaz pa sem tolmačil svojim ameriškim in angleškim tovarišem.

Tito govori mirno in premišljeno, z majhnim slovenskim povdankom in dovoli, da ga kdo poljubno prekine. Popolnoma gladko govori nemško in rusko in dobro tudi francosko. Angleško bere gladko in dobro razume, kar kdo govori, toda je preboječ, da bi govoril angleško, ker se boji, da bi napravil kako napako. V tem se razlikuje od marsikaterega svojega generala, ki govore angleško kot bi ga lasali, ne glede na napake.

Razgovor se je večinoma sukal okoli vojne.

Tito kmalu pričakuje drugo fronto in rusko ofenzivo proti zapadu naravnost v osrčje Nemčije.

Tito ne pričakuje, da bi se Nemci umaknili iz Jugoslavije ali z Balkana, dokler Rusi ne pridejo v Beograd, na noben način pa ne brez boja.

Boriti se hoče proti Nemcem še potem, ko bo Jugoslavija osvobodjena, dokler ne bo Hitler popolnoma poražen.

Sedaj bi mogel zaveznikom dati na razpolago 150.000 vojakov za boje kje drugje, ako bi bila Jugoslavija osvobodjena. Pozneje pa še dvakrat toliko.

Kot pravi Tito, nemški vojak ni več, kot je bil. Moralo in samo v pričetu prvega napada, od katerega pričakuje vse. Ako se mu prvi napad ponesreči, Nemce izgubi sree.

Sedaj se hrvaški ustaši bori boljše in je vreden v bitki dva Nemca. Danes je ustaša napol divjak. Ve, kaj ga čaka, če bo premagan in dobro pozna jugoslovansko ozemlje.

O vojski vrednosti četnikov pa Tito zelo malo misli. Tito pravi, da četniki navzile zgodovinski slavi, črni brkam, s prekrizanimi kostmi in lobjanjo na čepceh pri vsakem napadu lože. Poznajo pa pokrajino in so za Nemce mnogo vredni kot vodniki.

Tito pravi, da Nemci ne vodijo velikih ofenziv, toda pritiskajo na raznih krajih Jugoslavije in na nekaterih tudi napredujejo. S tem hoče prisiliti partizane, da porabijo svoje zaloge in municijo in jim hoče preprečiti, da se ne zberejo v veliki moči na kakem kraju v času, ko pride zavezniški vpad v Evropo.

Tito pravi, da zavezniki zelo zalagajo partizane iz zraka, četudi taka pomoč ni izdatna — kaplja v morje.

Vendar pa se te zaloge po zraku odvzele partizanom težave in nevarnost prevažanja. Mesto da bi vlekli zaloge peš ali z voji od kraja v kraj, sedaj partizani kažejo aeroplanom, kje naj izpustijo zaloge.

Ob slovesu sem vprašal maršala, ako se bomo morali preseliti iz sedanjega glavnega stana z ozirom na poročila, da Nemci prodirajo proti nam.

Tito se je zasmeljal. “Mogoče da, mogoče ne, pa to ni nič važnega. To je vojna vse drugačna od drugih.”

Povedal sem mu, kaj mislijo angleški vojski izvedenci v Kajri o položaju.

Nemci vlačijo svoj rep po Jugoslaviji. Partizani se umaknejo pred tanki, nato pa padejo na Nemce od zadej ter odrežejo nemško infanterijo. Kjerkoli Nemci napredujejo, drže samo zemljo, na kateri stoje in vsaka njihova skupina se mora boriti na dveh straneh, spredaj in zadaj.

NOVA IZDAJA
 Hammondov
**SVE TOVNI
 ATLAS**

V njem najdete zemljevide vsuga sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.
 Cena 50 centov

Naročite pri: “G L A S U
 NARODA”, 216 West 18th
 Street, New York 11, N. Y.

ŠVEDSKA V OSPREDJU

Napisal Donald Bell

(ONA) — Neutralna Švedska je natanko v sredi dvostranske živčne vojne, tako kakor se ni bilo od početka psihološkega bojevanja v velikem obsegu tik predno so se začeli prvi strelji leta 1939.

Neposredni vzrok so kroglična ležišča. Švedska jih izdeluje in jih prodaja v velikih množinah Nemčiji, kar je nemalo olajšalo Nemcem vojni napor.

Velika Britanija in Združene države, kakor tudi Rusija, hočejo, da Švedska preneha prodajati kroglična ležišča Nemcem, Nemci pa seveda hočejo, da se prodaja nadaljuje.

Zavezniki nečesto grozijo Švedski s silo, pač pa to delajo Nemci, ki poskušajo z bojevitimi gestami pripraviti Švede do naklonjenosti. Nemški gibi resnično menijo, da naj Švedska ali nadaljuje s kupčijo z Nemčijo, ali pa si bo Nemčija vzela s silo, česar ne more dobiti več na podlagi sporazuma.

Švedska resno želi, da bi ostala nevtralna. A dežela, ki je v taki geografski poziciji kakor Švedska, ne more biti popolnoma nevtralna.

V prvih letih vojne se je Švedska morala vdati nemškemu pritisku. Dovolila je celo prevoz nemških čet in municije na Norveško in Finsko. Poleg tega je njeno naravno in industrijsko bogastvo bilo vključeno v nemški vojni aparat. To je bila cena, ki jo je morala Švedska plačati zato, da ni bila okupirana kakor Norveška in Danska.

Radio govor prof. Borisa Furlana na londonskem radiu 15. aprila 1944.

Glavna naloga zgodovinarja je, da odkrije zgodovinsko resnico in prikaže dogajanje tako, kakor se je dejansko odigralo. Za vsa zgodovinska razdobja je ta naloga težka, a za sedanjo dobo bo brez dvoma najtežja povsod, kjer se bo treba ozirati in do neke mere upoštevati nacifašistične, vire, zgodovinska resnica in nacifašistični prikaz te resnice sta namreč večinoma antitetična Nacifašistični ali po nacifašistih kontrolirani viri, kakor tisk, radio in drugi uradni viri ne izražajo ničesar tega, kar narod resnično doživlja, čuti, hoče, oni niso izraz javnega mnenja, marveč ukaz, kaj naj po volji in milosti nacifašistov velja kot uradno javno mnenje.

Človek, ki živi pod strahotnim duhovnim in materialnim pritiskom nacifašizma, najde kaj kmalu uspešnega protiteka ki paralizira kvarne učinke nacifašistične propagande. Postavi si načelo, da ne verjame ničesar, kar prihaja iz nacifašističnih virov ali je kakorkoli indirektno z njimi v zvezi, in da smatra za resnično prav nasprotje tega, kar oni trde. V velikanski večini primerov je ta kriterij zanesljiv vodnik, in zaradi tega ni presenetljivo da so ljudje prilično dobro informirani, navzile umetnim pregradam, za katerimi jih čuvajo nacifašisti.

Zunanji videz resničnosti, ki ga more nacifašizem dajati svojim uradnim prikazom, je ne le merilo za njegovo spretnost v potvarjanju in laganju, marveč tudi za njegovo vojaško silo. Dokler je še udaren in učinkovit, lahko vzdržuje vsaj enega od pogojev, ki dajejo lažji varljivi videz resnice. Ta pogoj je doslednost. Če pa je sovražnik primeren zateči se k nasprotujočim in vzajemno pobijajočim se argumentom, sme

Toda Švedi ne marajo doprinesti žrtev za zavezniško stvar. Njihova nevtralnost se jim je izvrstno obnesla. Skozi mnoga leta niso imeli nezaposlenosti. Celo begunci jim niso bili v breme. Na Švedsko je prišlo 47.000 vojnih beguncev in sicer 23.000 Norvežanov, 14.000 Dancev, 2.000 estonskih Švedov, 1.500 Estoncev, 1000 Poljakov, 5.000 Nemcev, Avstrijev in Čehov, 1.500 Rusov, Madžarov, Francozov. Toda vsi ti begunci so se izkazali kot dobiček in ne kot breme. Vsi imajo službe in brez njih bi bilo pomankljive delavnosti sil mnogo večje. Z ozirom na zemljepisno lego je Švedska sprejela razmeroma majhno število beguncev.

Ko je meseca marca ameriška vlada prosila Švedsko, da bi pomagala pri evakuaciji židovskih beguncev iz Rumunije in pristanišč v Črnem morju v Palestino, je švedska vlada to zavrnila, češ, da potrebuje vse ladje za domače zadeve. Zno-

dobro opremljeno in izvrstno izvežbano armado, nekaj tisoč mož in Nemci ne morejo imeti namena, da bi postali še Švedi njihovi sovražniki.

Tudi Nemci poskušajo narediti vtis, da nameravajo zasesti Švedsko. Zato so nedavno poslali 25.000 zemljevidov Švedske nemškim četam na Norveško. Lahko bi jih bili poslali na Norveško naravnost skozi Dansko. Poslali pa so jih rajši skozi Švedsko, zato, da so švedski cariniki lahko odkrili to “nevarnost” za svoje deželo.

Učinek je bil tak, kakršnega so pričakovali. Bilo je natanko takrat, ko je Cordell Hull pozval neutralske, naj nehajo podpirati naše sovražnike. Švedsko ljudstvo je čutilo da bi prišlo do invazije, če bi njihova vlada ustrelega zavezniškim zahtevam.

Bojazni so postale še bolj izrazite, ko se je v Stockholmu pojavil Paul Schmidt, za-topnik zunanjega nemškega ministva, ki je svaril Švede pred nemškim naščevanjem.

In seveda švedski strah je postal še večji, ko so se spustili na Dansko nemški infanteristi in padali. Toda najboljše informirani Švedi sami ne jemljejo resno to slabo prikrito grožnjo z invazijo. Ravno tako je ne jemljejo resno zavezniki, ki vidijo v njej samo korak proti bližnji drugi fronti.

PROZORNA IGRA

Radio govor prof. Borisa Furlana na londonskem radiu 15. aprila 1944.

Glavna naloga zgodovinarja je, da odkrije zgodovinsko resnico in prikaže dogajanje tako, kakor se je dejansko odigralo. Za vsa zgodovinska razdobja je ta naloga težka, a za sedanjo dobo bo brez dvoma najtežja povsod, kjer se bo treba ozirati in do neke mere upoštevati nacifašistične, vire, zgodovinska resnica in nacifašistični prikaz te resnice sta namreč večinoma antitetična Nacifašistični ali po nacifašistih kontrolirani viri, kakor tisk, radio in drugi uradni viri ne izražajo ničesar tega, kar narod resnično doživlja, čuti, hoče, oni niso izraz javnega mnenja, marveč ukaz, kaj naj po volji in milosti nacifašistov velja kot uradno javno mnenje.

Človek, ki živi pod strahotnim duhovnim in materialnim pritiskom nacifašizma, najde kaj kmalu uspešnega protiteka ki paralizira kvarne učinke nacifašistične propagande. Postavi si načelo, da ne verjame ničesar, kar prihaja iz nacifašističnih virov ali je kakorkoli indirektno z njimi v zvezi, in da smatra za resnično prav nasprotje tega, kar oni trde. V velikanski večini primerov je ta kriterij zanesljiv vodnik, in zaradi tega ni presenetljivo da so ljudje prilično dobro informirani, navzile umetnim pregradam, za katerimi jih čuvajo nacifašisti.

Zunanji videz resničnosti, ki ga more nacifašizem dajati svojim uradnim prikazom, je ne le merilo za njegovo spretnost v potvarjanju in laganju, marveč tudi za njegovo vojaško silo. Dokler je še udaren in učinkovit, lahko vzdržuje vsaj enega od pogojev, ki dajejo lažji varljivi videz resnice. Ta pogoj je doslednost. Če pa je sovražnik primeren zateči se k nasprotujočim in vzajemno pobijajočim se argumentom, sme

mo z tega zanesljivo sklepati, da njegove sile pešajo. Ne gre da je njegova moč v zatonu in morda za intelektualno nespretnost ali duhovno topost. Naš sovražnik je vse prej nego nujen. Edini zadostni razlog njegove nezmožnosti vzdržati lažne fikejke, ki jih je sam ustvaril, je načenjajoči materialni in duhovni razkroj.

Najboljši dokaz za to je nacifašistična propaganda proti maršalu Titu. Pričakovati bi bilo, da je ta propaganda vsaj sama v sebi skladna in dosledna. A glej, ena in ista nacifašistična klika govori eno v Ljubljani, drugo v Zagrebu, tretje v Beogradu, a eno, drugo in tretje se vzajemno pobija in izključuje. Srbsko porbarvani nacifašisti v Beogradu trdijo, da predstavlja maršal Tito velikohrvaški eksperiment, ki je naperjen proti samim koreninam srbstva. Narodno osvobodilna vojska, pravijo, noče uničiti srbske pravoslavne cerkve, uničiti srbsko kulturno stavbo, in zlomiti moč srbstva. Par sto kilometrov proti zapadu, v Zagrebu pa postane tisti maršal Tito in ista Narodno osvobodilna vojska ramah velikosrbski poiskus, uničiti vse, kar je hrvaško. V Ljubljani pa postanejo maršal Tito in Narodno osvobodilna vojska naenkrat za kleti sovražniki slovenstva.

Igra je preveč prozorna, da bi je ne spregledal vsak. Zanesljiv dokaz za vse to je, da se naši sovražniki nahajajo v zadnjem štadiju materialnega in moralnega razkroja. To vedo narodne mase Jugoslavije in vedo, da je edinole brezkompromisna borba Narodno osvobodilne vojske ostvarila pogoj za realizacijo srbstva, Slovenstva in Hrvatstva. Odtod njeni uspehi in slava mesto ki ga zavzema v borbi svobode ljubnih narodov proti nacifašističnim ugnjetevalcem.

ZOJSA

RAZGLEDNİK

SEVASTOPOL

Vse prebivalstvo naše republike se divi slavni ruski zmagi pri in v Sevastopolu, kjer so Rusi pregnali sovražnika za vedno proti zapadu, kajti, kolikor Nemcev so tankaj pobili, toliko manj jih bo ostalo v svrhu nadaljnjega uničevanja. Ime Sevastopol bo v bodoče za ves civilizirani svet pomenjalo višino prijateljstva, iskrenega rodo in domoljublja, izbornega vojevanja in poveljništvo. In pomenjalo bo tudi iskrenje bodoče prijateljstvo med vsemi narodi, ki sovražijo Hitlerja in njegove nemške barbore, kajti nihče ni malo ne dvomi, da bo to prijateljstvo med svobodnimi in kmalo osvobojenimi narodi, postalo tem večje. Za Ruse pa pomenja ime Sevastopol popolno iztrebitev organizovanih nemških tolp, ki so prišle v Rusijo.

Za nas, Američane, ki se borimo zajedno z Rusi, pa pomenja sijajna ruska zmaga nekako sorodstvo z daljnim in največjim slovenskim narodom, čegar politični nazori so sicer različni od naših, ki pa je s svojim nemalim korakom proti bližnji drugi fronti.

Obteka je potrebna za prebivalstvo omenjenih krajev, toda za splošno prebivalstvo Rusije so pa najpotrebnejši izdelki o ne industrije, ki izdeluje pri nas vsa sredstva za popolno zmago Rusije nad nemškimi barbami — namreč orožje, letala, streljivo, itd. — Obteke, in slične potrebščine, ki se jih bo poslalo v Rusijo iz Zjed. drž. bodo pa Rusom dokazale, da ime Sevastopol tudi pri nas da mu je naše prebivalstvo hvatno mnogo pomeni.

Časi se spreminjajo

Bilo je v maju pred enajstimi leti, je dr. Josip Goebbels, oglaševalni agent tedanjega političnega noviča imenom Adolf Hitler, naznanil zbranim dijakom v Berlinu, ko so sezignali na javnem trgu knjige, s katerimi naciji niso bili zadovoljni: “Vse, kar je stvarjeno, je za vedno zgnilo v ognju; in vse, kar bo odslej v nadalje novega — prihaja iz ognja naših sre.”

Toda oni ognji na javnih trgih nemških mest, so se že davno popolnoma ohladili in v onih nemških mestih gore sedaj velikanski ognji, ki prihajajo dobesedno iz neba v obliki zavezniških bomb. Tudi skoraj vsi oni navdušeni dijaki, ki so pred četrdesetimi leti sezignali knjige, ki so bile v resnici literarna dela, — so sedaj pokopani v afriškem pustinskem pesku in v črni zemlji ruske stepe. Po šestih letih vsestranskega nacijskega pripravljavanja za vojno in po

skoraj petletni plenitvi, kraji in moritvi, so sedaj tudi vsi nacijski načrti “novega reda” — ostareli, in Hitlerjev minister propagande, oni isti Goebbels, sedaj lahko prav iskreno izjavljuje: “Vse, kar je stvarjeno, je za vedno uničeno v ognju” — Toda kar bo na novo ustvarjeno — ne bo prišlo iz ognja nacističnih sre ... kajti ogenj svobode in pravice bo poskrbel za to ...

ZENITNA PONUDBA
 Rad bi se seznanil s Slovenko sredi starosti. Katero več se naj piše in pošlje sliko na: A. P., Box 343, Claridge, Pa. 5 — 16, 17

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK
 Knjižnica daje poljudna narodna, tako postati ameriški državljani (v slovensčini) Cena 50 centov
 Dobite pri Knjižarni Slovenice Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja **Howard Fast-a**

Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

“Najbolj razburljiva povest v 27 letih!”

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtku gotovino oz. znamke (Združene države). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

NOČEM PLAČATI VEČ KOT NAVIŠJE URADNE CENE! NE SPREMEM RACIONIRANIH ŽAL AKO NE ODDAM ZNAMK!

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

KANADSKE KNJIŽNICE

Kjerkoli so prvotni naseljenci v kanadskih divjinah ustanovili kako naselje, so vedno skrbeli za to, da so s pomočjo vlade ustanovili tudi šole za svojo dečo. Vlada je tudi skrbelo za to, da so dobili povoljeno število raznih knjig podučne vsebine. Vsled tega je bila tudi Kanada prva med vseh angleških kolonij, ker so priselenci ustanovili svoje občinske knjižnice in danes ima Kanada po vseh svojih provincah 637 javnih knjižnic, v katerih je najmanj 22 milijonov raznih knjig, katere so vse ljudstvu na razpolago in sicer večinoma brezplačno.

Te knjižnice so seveda v prvi vrsti na razpolago prebivalstvu mest, trgov in vojskih naselbin, dočim je prebivalstvo na farmah kakor tudi v rudniških pokrajinah. Še vedno brez knjižnice.

Prve knjige, ki so prišle v kanadske divjine, je dobavila znana Hudson Bay Co., ki je že pričetkom devetnajstega stoletja ustanovila male knjižnice v svojih postajah, kjer je družba kupovala kožuhovalno od domačinov.

Leta 1890 je znana Aberdeen Association pričela s svojim delovanjem v Winnipegu, s tem, da je dobavljala naselje obkrožen v oddaljenih krajih potrebne knjige. Tri leta kasneje je omenjeno kulturno društvo imelo pod-odseke v najmanj stotih mestih in trstih. Leta 1896 so naseljeniki, ki so se bavili v British Columbia, večinoma z lesno trgovino in rudarstvom, ustanovili svoje prvo "potujočo knjižnico", ki je redno obiskovala lokalna gozdarjev in rudarjev. Ta potujoča knjižnica še danes obiskuje vse oddaljene poljedelske pokrajine in nove province.

Leta 1901 je takozvana "Canadian Reading Camp Association" ustanovila tudi znani "obmejni kolegij" in od onega leta nadalje so potujoče knjižnice navadna pojava v vsakem taboru, kjer živijo delavci, ki grade nove železnice in kjer začasno žive rudarji in gozdarji.

Po vojni nameravajo provincialne vlade ustanoviti veliko število občinskih knjižnic in sicer na ta način, da bodo v vsakem okraju ustanovili nekako centralo dobave knjig, kjer bo lahko vsaka občina dobila za svoje prebivalstvo vse potrebne in zaželjene knjige.

ZDRAVSTVENI NAČRTI V KANADI

Iz Ottawe se javlja, da se je v preteklem tednu tankaj vsilo posvetovanje med kanadskim ministrom za narodno zdravje in zastopniki zdravstvenih oddelkov vseh provinc kanadkega dominija. Pri tem posvetovanju je prišlo med posvetovalci do edinstva glede vseh principov, po katerih je treba skrbeti za ljudsko zdravje in tudi za zaviralnostino proti boleznim.

Posledica temu izredno važnemu posvetovanju bode, da bode v dolnji zbornici kmalu

ložjen predlog, katerega bodo sedaj posvetovalci izdelali v prid ljudskega zdravja. Skrb za ljudsko zdravje velja po \$250,000,000 na leto, dasiravno je v Kanadi le 11,500,000 ljudi. K tej vsoti bo prispevala dominijnska, oziroma centralna kanadska vlada vsako leto po \$100,000,000. Ostala vsota bo pokrita s tem, da bode vsak kanadski prebivalec moral pripevati po \$12,00 na leto k vsoti, ki bo namenjena v zdravstvene svrhe. Le otroci pod 16 letom so prosti tega obdavčenja.

ODKRITJE RADIA SE DOBRO IZPLAČA

Kakor je splošno znano v Kanadi, je neki Gilbert La Bine, bivši rudar v srebrnih rudnikih v Cobaltu, odkril bogate zaloge izredno dragocene rude, znane pod imenom radium, ob obrežju jezera Great Bear, na skrajnem severu, katera velikanska dežela je bila prej poznana le Eskimom.

V svrhu izkoriščevanja te izredno važne najdbe je kanadski vladni oddelek za rudnike, poslal že leta 1900 rudniške izvedence v one kraje, je sicer pod vodstvom dr. McIntosh Bells, kateri je dotično pokrajino ob imenovanem velikem in skoraj nepoznanem jezeru znanstveno in zemljepisno preiskal, in sicer z namenom, da odkrije bakrene rudnike, iz katerih so prej dobivali Eskimi ves baker, katerega so potrebovali za svoje orožje in orodje pri ribolovu. V dotični velikanski pokrajini ni prej nihče prebival, dasiravno se je prej tankaj mudilo za kratko dobo nekoliko raziskovalcev.

Blizu takozvanega "Odmeneva zaliva" ob imenovanem jezeru, je imenovan La Bine opazil, da je bilo obrežje skalovje prevlečeno z oksidirano kovino rdeče, zelene, rumene in svetlo rdeče barve. To je potem znanstveno preiskal ter dognal, da je tankaj mnogo železne, bakrene, uranijske in cobaltske rude kar znači, da je tankaj tudi zaloga dragocenega radiuma.

Šele leta 1931, ko je bila kanadska javnost prepričana, da so ležišča omenjenih rudnin zelo velika, in da bi se izplačalo vse to izkoriščati v trgovskem smislu, je omenjeni La Bine ustanovil družbo, na kar se je pričelo one rudnike izkoriščati.

Posledica tega je bila, da je mogoče danes kupiti drago ceni radium za polovično ceno, kakor pred devetimi leti. Dočim je omenjena družba prej dobavljala radium le bolnicam in zdravniškim družbam, dobavlja se radium zdaj tudi industrijskim podjetjem v Angliji, Kanadi in Zdr. državah.

Razdalja med omenjenih Great Bear jezerom in civilizacija znaša 1500 milj.

Posledica temu izredno važnemu posvetovanju bode, da bode v dolnji zbornici kmalu

KANADSKO VOJNO POSOJILO

Šesto kanadsko "posojilo znanje" je dosedaj izborna napredovalo, kajti dosedaj so državljani kupili za \$791,443,770 tozadevnih vladnih bondov. Namen prebivalstva je kupiti za \$1,200,000,000 teh bondov in sicer preteklo soboto so kupili za \$76,456,950 bondov pesojila znanje.

GLAS NARODA BERE DOLGO VRSTO LET.

Kotikor je razvidno iz naslova, mi je potekla naročnina za Glas Naroda. Zato vam pošiljam pošto nakaznico v znesku \$3.50 za pol letno naročnino, ker mi list ugaja in razni dopisi ter povesti in bi mi bilo zelo dolgočasno brez njega, ker ga prebiram že dolgo vrsto let.

S spoštovanjem

Matt Butala,
Geraldton, Ont., Can.

VOJAKI SE ZABAVAJO.

Vojaki, nastanjeni v Shilo Camp, Manitoba, so se pričeli kratkočasiti s tem, da pleto svoje nogavice, rokavice in druge slične potrebščine. Te vrste koristno zabavo ob dolgih večerih sta uvedla dva narednika in nek desetnik po navesti narednika Alfreda Knotsa iz Fort Francis, Ont., ki se je tekom prve svetovne vojne naučil plesti nogavice.

NA POGITNICAH

Iz Kirkland Lake, Ont. poročajo da je ta mbil aretiran neki Mike Pavlakovič, ker je bil obtožen, da je ukradel dve kosturni škatlji juhe, in mali zavoj sira, v vrednosti 36 centov in sicer v groceriji T. Eatona. Pred sodiščem je bil spoznan krivim in obsojen na 30 dnevno bivališče v sodnem poslopju in sicer — brezplačno.

ZNIŽANA CENA za koračnico SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se čim bolj razširi za PIANO HARMONIKO prirejena koračnica "MLADI VOJAKI" je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

DOMAČA FRONTA

WPB pravi, da letos ne bo prilike za proizvodnjo avtov. Predsednik odbora za vojno produkcijo Donald M. Nelson je povedal prejšnji teden Svetovalnemu delavskemu odboru za avtomobile, da ne bo prilike za izdelavo osebnih avtomobilov to leto, ter je poudarjal, da čeprav morejo biti načrti za preureditev produkcije za mine čase izdelani sedaj, "ne bomo storili ničesar, kar bi motilo vojni napor."

V prvi polovici tedna so v uradu za upravo cen oznanili da bodo spravili v promet 12 tisoč biciklov, ter 10 tisoč osebnih avtomobilov v maju.

Visoke vsote za oskrbo otrok so na razpolago.

Vsote za otroško oskrbo na široki podlagi bodo na razpolago v letu 1945, da se bo za dostilo potrebam delavskih žena z otroci, — so sporočili iz urada za vojne informacije na podlagi najdb državnih agencij, ki se bavijo s tem vprašanjem.

Kot poročajo dotične agencije, je nujno potrebno več otroške oskrbe na zapadni obali, južnem tekstilnem pasu in v nekaterih vzhodnih in srednje-zapadnih mestih. Zaradi vpopolnjenja očetov v vojsko, bo potreba za to oskrbo najbrže še narasla, pravijo v komisiji za vojne delavske moči.

Pomanjkanje pomoči vlada v več nego dveh tretjinah otroških vrtec, ki jih je 2,428 in ki so financirane iz "Lend-Lease Act" fondov, krajevnih prispevkov, ter pristojbin staršev. Skupno število otrok v vseh centrih je bilo 78,476 dne 5. aprila 1944.

Da bi popolnoma zadostili stiski otrok, katerih matere so vojne delavke, je FWA sedaj začela podpirati denarno sledeče ustanove, ki so v zvezi z otroškimi zavetišči: Informacijski center za starše. Oskrba za zdravje. Obiskujoči učitelji, ki se posvetujejo z starši o potrebah otrok v centrih, poleg tega pa še plačajo prevoz nekaterih otrok z doma do centrov.

V občinah, kjer rabijo žene ki imajo otroke pod drugim letom, v vojnih delih, lahko te vložijo prošnjo pri FWA za fonde, ki se bodo uporabili pri skupinski oskrbi otrok.

Osebe izučene v otroških vprašanjih po navadi ne odobravo skupinsko oskrbo tako mladih otrok. Mrs. Florence Kerr, ki je direktorica "War Public Service of the Federal Works Agency" pripozna, da mnoge žene so primorane vzeti vojno službo. Če rabi občina skupinsko oskrbo dvehletnih otrok, zato da se zadosti pritiskajočim vojnim potrebam, bomo z veseljem preskrbeli potrebno vsoto.

41.000 žen z novorojenčki so dobile zdravniško oskrbo v marcu

Vodja otroškega urada Delavskega odseka, Kat. F. Lenroot, je poročala, da je bilo preskrbljeno v marcu po programu zasile materinske oskrbe in oskrbe za novorojenčke, za več nego 41 tisoč žen in novorojenčkov. To je bil največji mesečni uspeh, ki je dvignil skupno število na približno 270 tisoč za eno leto — od začetka programa v aprilu leta 1943. Generalni major N. T. Kirk, vojaški kirurg in morariški kirurg admiral Ross McIntire sta zelo pohvalila zdravniško in bolniško oskrbo, ki jo daje država po programu Emergency Maternity and Infant Care, kot moralno podporo — je dejala Miss Lenroot. V oglasju sta pohvalila prispevke zdravnikov, bolniških sester ter bolnic, ki delujejo op vojnem programu, da bodo imeli borilci preko morja več zaupanja.

Okoli 10 odst. slučajev je bilo odobrenih po EMIC programu za zdravniško in bolniško oskrbo za novorojenčke — je dejala Miss Lenroot. Poudarila je, da dojenčki, katerih očetje so v vojski, ki postanejo bolni, imajo pravico do te oskrbe za celo leto, čeprav mati ni bila preskrbljena na ta način ob otroškem rojstvu.

OWI.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno, da se poslužujejo UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno, da se poslužujejo UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

VOLILNI DAVEK

Kar se tiče 78. kongresa, je postava o volilnem davku mrtva stvar. Po večerajšnjim glasovanju so prišli kongresniki do prepričanja, da tekom sedanjega zasedanja stvar ne more biti rešena.

Vsled tega je tudi senatna zbornica takoj pričela razpravljati o predlogi, po katerih bi bilo dovoljeno postaviti volilnega davka za volitve zveznih uradnikov.

Senator McCarran, predsednik senatnega sodniškega odbora, pa je rekel, da bo obnovil svoj predlog glede volilnega davka ob prvi priložnosti, ki se bo nudila.

Volitveni davek je v veljavi v nekaterih južnih državah in sicer za črnce, ki morajo plačati ta davek, če hočejo voliti. Nobeden ni izvzet tega davka. Sedanji kongres je hotel ta davek odpraviti, čemur pa nasprotujejo kongresniki, ki zastopajo države, v katerih je davek v veljavi.

Za odpravo tega davka so kalo samo kakih 40 ljudi.

SONART REKORDI NOVE SLOVENSKE PLOŠČE

Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

M596—Wedding Polka (Ne bom se modila, Ti me jesi, pa sidana mreža)

Wedding Waltz Slovenski Waltz Pojo Rupnik sestri

M596—Jeep Polka (Mat' potico pečejo)

Marine — polka

575—Terezinka — polka Na planincih—valček

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica Orkester

M571—Na Marijance, polka Kje so moje rožice Mariška pežla—polka

Za tozadevni cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.
463 W. 42nd ST., NEW YORK

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

OTATELJEM je znano, kako se je vse podražilo in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zasigurajo redno dopušljanje lista, lahko grede upravnistvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES in ne čakajte na opomin, ker s tem prihranite upravnistvu nepotrebne stroške?

ZIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.
Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

POROČILO KANADSKE ZAVAROVALNE DRUŽBE

Kanadska zavarovalna družba je ravnokar objavila svoje letno poročilo za preteklo leto v kolikor pride življenjska zavarovalnina v poštev. Iz tega poročila posnamemo, da je skupna zavarovalninska vsota na življenje prebivalcev v Kanadi preteklega leta znašala \$852,603,814. Prebivalci Kanade imajo pri tej družbi tudi naložene prihranke v obliki bondov, in sicer v skupni vsoti \$75,774,294, dočim znaša družinski rezervni sklad \$33,354,830.

ZNIŽANA CENA za koračnico SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se čim bolj razširi za PIANO HARMONIKO prirejena koračnica "MLADI VOJAKI" je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1 Domače živali Spisal Damir Felgel	12 Frank Baron Trenk Po raznih virih napisal Gjuro Panduric	19 Student naj bo Spisal Fr. S. Finzgar	26 Denar Dr. Karl Engls — Poslovenil Dr. Albin Ogris
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj	14 Pravljice in pripovedke za mladino Spisal Silvester Košutnik	22 Balade in romance Spisal A. Aškerc	33 Črne maske (Igra) — L. Andrejev
3 Andrej Ternovec Spisal Ivan Albrecht	15 Suneški invalid Spisal Silvester Košutnik	23 Zbrani spisi za mladino Spisal Engelbert Gangl	34 Antingone (Igra) Poslovenil C. Golar
6 Preganjanje indijanskih misijonarjev Spisal Josip Spilman	17 Vojnimir ali poganstvo in krst Spisal Josip Ogrlec	24 Andersonove pripovedke za mladino Priredila Utra	36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronio
8 Pravljice Zapisal H. Majar	13 Pariški zlatar Poslovenil Silvester K.	25 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoli	38 Tončkove sanje na Miklavžev večer (Igra) — J. Erbežnikin F. Roje
10 Dedek je pravil Spisal Julij Slapšak	18 Mladim srcem Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Esaver Meško	26 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoli	

Podpripte vpadi!

IGRE

28 Magda (Igra) — Alojzij Remeč
29 Peterčkove poslednje sanje (Igra) — Pavel Golin
30 Potopljeni zvon (Igra) — Gerhart Hauptmann
31 Revizor (Igra) — Nikolaj Vasiljev
32 Spodobni ljudje (Igra) — L. Lipovec
33 Črne maske (Igra) — L. Andrejev
34 Antingone (Igra) Poslovenil C. Golar
Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!
36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronio
38 Tončkove sanje na Miklavžev večer (Igra) — J. Erbežnikin F. Roje

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljiva omisliti več zbir, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francošine prestavil J. L.

"Teko daleč, Lucila?"
"Pa tam kraljuje mi: Pierrè!"
"Objubite mi le eno."

Proti večeru poravnaj račun in ob osmi uri zapusti gostilno v nemalo začudenje gostilničarja, ki ni mogel umeti, kako meta imeti gospa blazno idejo, z otrokom dalje potovati v zimski noči.

Nebo je bilo tožno, oblačno, mrak mokrotan in silen. Ko dospel v Fremont, prične padati droben sneg.

Ze utrujena in zasopljena hoče da bi otrok korakal poleg nje; pa otrple nožice za več ne neso. Zatorej ga vzame zopet v naročje. Tiho je jokal. Nato začne tudi ona jokati.

Sneg je naletal zmerom gosteje; silen veter ga je gnal čez zemjo. Ubogi Lucila se je sneg kadil v oči, da ji je jemal vid a besneči vihar jo je zaganjal zdaj sem, zdaj tja.

Zdaj otrok zakriči, kakar ona od strahu stori isto. Pristane ledeno oblije otrokovo na usta ter ga obsipava z mrzličnimi poljuhi.

"Spiti, mama!" tiho zastoe otrok.

Lucila divje zastoe: "Oh, jaz prokleta!"

Zdaj si popolnoma sname šal in volneno ruto raz glave. V to stvar povije otroka. Ona sama ostane brez obrane, ako prav ji sneg naletuje v vratne gube, tam se ji taja ter v podobni ledene vode kaplja po hrbtu in prsih.

"Pomagajte!" Vihar razpihne ta klic. Še par omanjajočih korakov — potema se ji kolena vsibe. Hropeč začne: "Prokleta!"

Otroka vendar ne izpusti iz rok, dasi se trda zgrudi čez pot. Mali deček se probudi vsled padeča ter glavo pomoli iz svojega zavoja. Ko ugleda mater nepremično v snegu ležečo, silno zavpije, pa tudi njegov krik ni našel odmeva.

Pa kakor da je jeza nebeška že nasičena, prestane snežiti in vihar poneha. Po isti cesti se pripeljeta dva dobro zavarovana voza. Konji so bili močni, pa trudni in slabo podkovani, da se jim je polzelo. Oba voza sta bila lastnina glumacev, ki so prihajali iz nekega sentuja ter bili namenjeni v Gray.

Bla je to čudna mešanica mladih in starih, bolj grdih kakor lepih obrazov s skrbnimi in temnimi ali trudnimi pogledi. Bili so to obratniki, ki se je na njih zrealila globoka žalost ali gluha veselost; družba pod poveljstvom bede.

A ni se vsa truma vozila. Dva moža sta bila izstopila ter stopala naprej, z rokami v žepih, z glavo proti vetru obrnjeno, tik pred sopihajočimi konji.

Hodeč sta kramljala ter oba zabavljala nad tužno svojo usodo. Starejši je bil pevliha, norčevalec v družbi, isti, ki je dobival od tega brec, od onega zausnice, a se je moral pri tem zmrdati, krčiti, ječati; ali smejati, kakor je pač nanesla njegova vloga.

Drugi, visok miadenič pri petindvajsetih letih, je igral prve vloge. Prvi je ime! brke ter kratko ostržene lase. Njegov tovariš pa je bil nasprotno gladko obrt in je imel dolge lase, ki so mu padali na tilnik. Mladenič je bil ponosen, zadovoljen sam s seboj, domišljav; pavliha pa je bil videti pohleven, boječ, obupan. Nekaj kakor grenkoba je ležalo okolo njegovih ustnic, a v mrkih očeh tožna senca. Dasi je ne srečnej bil že globoko padel; vendar nekaj človeškega je bilo ostalo na njem.

Govorila sta o pomanjkanju in bedi, o nespoznanem geniju ter o nevhvalečnosti sveta. To vedno razpravljajoč, zaslišita naekrat kričanje otroka, ki je klečal poleg svoje matere, ki se nič več ganila ni.

Konji so zavohali, da se vrši na deželni cesti nekaj nenavadnega; nastavljali so ušesa, glasno sopli ter nazadnje obstali. Pavliha in njegov spremeljovalec sta že bila pri otroku, ki je šo zmerom malo kričal. Zagledata ubogo Lucilo, ki je bila otelpla in se več ni ganila. Vzdigneta jo, da se osvedoči, ali je mrtva, ali ima še iskro življenja v sebi.

Pavliha opazivši, da je nosila usnjeno torbico čez ramo, jo lepo sname ter si jo sar. obesi čez ramo.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 W 26th St. Chicago 23 Ill.

ZAPISNIK SEJE IZVRŠNEGA ODBORA SANSA dne 12. APRILA 1944 (Nadaljevanje.)

Razpravljalo se je tudi glede nameravane reorganiziranja Jugoslovanskega vojnega reliefnega fonda od strani vlade, kar bi imelo neprijetne posledice za vse jugoslovanske reliefne odbore v Ameriki, torej tudi za JPO SS. Važno je tudi vprašanje registriranja Združenega odbora pri justičnem departmentu v Washingtonu.

V finančno pomoč vdovi pokojnega srbskega svečenika Kranjeviča iz Johnstowna je odbor dovolil vsoto \$500 in ena ko vsoto so darovali navzoči člani na seji. Vse narodne skupine, hrvaška, srbska, bolgarska in macedonska, so bile polnoštevilno zastopane. Moja navzočnost je bila torej potrebna, sicer bi SANS ne imel rednega zastopnika.

Ob enem naj bo še omenjeno, da SANS ne dobiva nobenih posebnih poročil, bodisi iz starega kraja ali od kod drugod, katerih ne bi bil objavil v listih. Prepričan pa sem tudi, da tisti ljudje, ki SANS vemer napadajo in ga skušajo na en ali drugi način ugonobiti, prejema enako in še druga poročila preje nego SANS.

Poročilo izvršnega tajnika je vzeto na znanje in o njem se razpravlja pozneje. Brat Cainkar za tem predloži spisano poročilo, ki ga mu je izročil nadzorni odbor po pregledovanju SANSovega poslovanja dne 9. januarja s prošnjo, da ga predloži prvi seji.

Poročilo nadzornega odbora izvršnemu odboru. — Račune in računse zaključke smo pregledali in vse našli v redu. Predlagano, da pomožnemu tajniku br. Kuhl določite in izplačate primerno nagrado za njegovo poštvalno delo. Enako predlagamo, da čim prej določite v odbor osebo, ki se bo izključno posvetila tajniškemu delu.

Osebo se mi je očitalo, da sem škofa Rožman imenoval kvizlinga in da sem "kriv" tudi nekaj drugih grehov, kar pa ne odgovarja resnici. Konstatiral sem le gole fakte, katere pa je začel pater Ambrožič preobračati, zavijati in jim pripisovati neresnico. Kaj je osvobodilna fronta in kdo jo tvori? Kaj je njen program? To je jasno povedano v Vidmarjevem govoru, kateri prikazuje pomen, namen in vsa za miselnost narodnega odpora.

Strahiti narod v Ameriki z neklim skritim načrtom za likvidacijo ljudi, ki nasprotujejo komunistični stranki, potem vlade, kar bi imelo neprijetne posledice za vse jugoslovanske reliefne odbore v Ameriki, torej tudi za JPO SS. Važno je tudi vprašanje registriranja Združenega odbora pri justičnem departmentu v Washingtonu.

Če prihaja dotično pričanje od onega Milana Vidmarja, ki je kazal svoje fašistične nazore že za časa svoje šahovske turneje po Ameriki pred nekaj leti, tedaj protifašisti ne bodo polagati dosti vere v ta poročila, dasi je znano, da se mnogo zločinov in hudobij zgodi tekom vsake civilne vojne in narodne revolucije. Toda to so le detajli, postranske stvari, katere v primeri s končnim ciljem — z združenjem, svobodo, demokracijo — samoodločitvijo naroda o svoji obodčnosti — danes nimajo važnosti.

Poročilo izvršnega tajnika je vzeto na znanje in o njem se razpravlja pozneje. Brat Cainkar za tem predloži spisano poročilo, ki ga mu je izročil nadzorni odbor po pregledovanju SANSovega poslovanja dne 9. januarja s prošnjo, da ga predloži prvi seji.

Poročilo nadzornega odbora izvršnemu odboru. — Račune in računse zaključke smo pregledali in vse našli v redu. Predlagano, da pomožnemu tajniku br. Kuhl določite in izplačate primerno nagrado za njegovo poštvalno delo. Enako predlagamo, da čim prej določite v odbor osebo, ki se bo izključno posvetila tajniškemu delu.

Za nadzorni odbor: Vítal Vodušek, Josephine Eriavec, Joseph Zore. Poročilo nadzornega odbora je vzeto na znanje. Na vprašanje brata Zalarja, ako je SANS registriran pri justičnem departmentu v Washingtonu, odgovori brat predsednik, da so bili storjeni vsi potrebni koraki v ta namen, to da smo obveščeni, da SANS ni treba biti registriran.

Brat Zalar, blagajnik SANSA nato prečita svojo izjavo. (Bila je že objavljena) (Nadaljevanje prihodnj.)

GRÖZILNA PISMA V ZVEZI S PROTIZIDOVSKIMI GRÖZODEJSTVI

(ONA) — Scotland Yard in Home Office v Londonu so bili obveščeni, da naj raziskujejo grozljne proti članom parlamenta, ker so razpravljali o antisemitizmu v poljski armadi.

John Mack, delavski zastopnik, je povedal poročevalcem "Evening News", da je on in drugi člani dobili grozljne po telefonu, kakor tudi v pismih. V enem teh pism je bilo napisano, da Mack zapravlja svoj čas s sentimentalnim govorenjem. Mack je mnenja, da so grozljne del organizirane kampanje.

Med neko debato o tej zadevi, je bilo naznanjeno, da je minister Churchill osebno razpravljal to vprašanje z ministrskim predsednikom poljske vlade Mikolajczykom.

PRED VPADOM

Nad severno Evropo prevladuje lepo vreme, ki je prikladno za zavezniški napad na Hitlerjevo evropsko trdnjavo. Zato naeji opozarjajo nemški narod, naj bo pripravljen, kajti zavezniki bodo na raznih krajih Nemčije spustili na tla padalne čete in mogoče več divizij.

Radio komentator polkovnik Alfred von Olberg pravi, da se bo bila glavna bitka ob obali severne Francije. Olberg pravi, da so veliki zavezniški zračni napadi zadnjega meseca priprava na zavezniški vpad, ki more priti vsako uro.

NAŠI ZASTOPNIKI

- California: San Francisco, Jacob Laushin
Colorado: Pueblo, Peter Cullig
Indiana: Indianapolis, Fr. Markich
Illinois: Chicago, Joseph Bevič
Michigan: Detroit, L. Plankar
Minnesota: Chisholm, J. Lukanch
New York: Gowanda, Kari Strmiska
Pennsylvania: Bessemer, John Jevulkar
Wisconsin: Milwaukee, West Alia, Frank Skok

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA PODPORNNA ORGANIZACIJA v AMERIKI. Posluje že 51. leto Članstvo 39,150 Premoženje \$5,500,000.00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, pošten in udobni polni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI, kjer se lahko zavarujete za smrtno, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod stajo okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja uajmodnejše vrste certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in star. Če še niti član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, potrudite se in pristopite takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnihih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD 351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

NABIRAJTE KNJIGE.

V raznih vojaških taborišcih tako v Ameriki kot po drugih deželah je mnogo Slovencev, ki so prisiljeno služili v italijanski ali nemški armadi in so bili ujeti ali na italijanski ali na ruski fronti. Vsi bi radi slovenske knjige, povesti, romane, itd. Vojaški kurat je tu di naprosil za molitvenike, ker ujetniki žele tudi te imeti.

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinejšega izdelka. "KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50 "KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1.00 Naročite pri: SLOVENIC PUBL. CO. 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK "Two Way Passage"

"What's Your Name"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, daje pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanji vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljene v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona